

مطالعه توصیفی فاسیولیازیس از دیدگاه فصل انتقال و حلزون‌شناسی در استان مازندران

دکتر عبدالرضا صلاحی‌مقدم^۱ دکتر جعفر مسعود^۲

^۱ استادیار، گروه انگل‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان^۲ استاد، گروه انگل‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی تهران

مجله پزشکی هرمزگان سال هشتم شماره سوم پاییز ۸۳ صفحات ۱۴۵ تا ۱۴۹

چکیده

مقدمه: حدود ۲/۴۰۰/۰۰۰ انسان در ۶۱ کشور جهان و ۱۸۰ میلیون انسان در معرض خطر فاسیولیازیس، ابعاد اهمیت فاسیولیازیس انسانی را بیان می‌دارد. در کشور ما، اپیدمی‌های فاسیولیازیس انسانی دیده شده است که در آن تا ۱۰۰۰۰ نفر از هموطنان ما را آلوده کرده است. هدف اصلی این مطالعه توصیف وضعیت فاسیولیازیس از دیدگاه فصل انتقال در استان مازندران، تعیین پراکنندگی جغرافیایی، شرایط فیزیوگرافی و تأثیر شرایط آب و هوایی بر روی حلزون‌های لیمنه استان مازندران با استفاده از GIS () و تعیین زمان آلودگی مردم با استفاده از آمارهای موجود در مرکز بهداشت استان بود.

روش کار: در این مطالعه توصیفی با بررسی و شمارش حلزون‌های منطقه مازندران در ۶ نقطه و پایش جمعیت آن بطور ماهانه و به مدت ۱۲ ماه و بررسی آمارهای فاسیولیازیس انسانی و موارد فاسیولیازیس حیوانی، مطابقت زمانی افزایش جمعیت حلزون و موارد فاسیولیازیس مورد مطالعه قرار گرفت.

نتایج: اوج جمعیت حلزون‌های لیمنه ترونکاتولا و رادیکس آریکولاریا در مردادماه و اوج گزارش موارد فاسیولیازیس انسانی به مراکز بهداشت در اواخر زمستان مشاهده شده که با احتساب ۳ ماه دوره تکاملی انگل در حلزون و ۳ ماه دوره کمون بیماری، حاکی از آن است که فصل انتقال در اوایل پاییز می‌باشد.

نتیجه‌گیری: اوایل فصل پاییز شروع فصل بارندگی است و این پدیده مستقیماً بر محصولات کشاورزی و سبزیجات اثر گذاشته و در سالهایی که بارندگی به تأخیر می‌افتد بازار مصرف سبزیجات را به سمت استفاده از سبزیجات خودروی سوق داده و شیوع بیماری را تسهیل می‌کند.

کلیدواژه‌ها: فاسیولا - فاسیولیازیس - اکولوژی - مازندران

نویسنده مسئول:
دکتر عبدالرضا صلاحی مقدم
دانشکده پزشکی - گروه انگل‌شناسی
دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان
تلف: ۳۳۳۳۶۷ ۷۶۱ ۹۸-

مقدمه:

موارد فاسیولیازیس انسانی در سال ۱۳۶۷ در ایران تا ۳۰ هزار مورد نیز گزارش شده است (۳، ۴). رقم ۱۰ تا ۲۰ هزار نفر نیز توسط محققین مورد اشاره قرار گرفته است اما چنین به نظر می‌رسد که رقم ۱۰۰۰۰ مورد مطابق گزارش WHO منطقی‌تر به نظر می‌رسد (۵).

در سال ۶۷ بر مبنای گزارش مسئولین معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی گیلان، تعداد مبتلایان به حدود ۱۰ تا ۲۰ هزار نفر رسید. بیشتر آنها کمتر از ۳۵ سال سن داشتند هر چند از همه گروه‌های سنی بیماران دیده شده است. همچنین بیماری در زنان بیش از مردان

حدود ۲/۴۰۰/۰۰۰ مورد انسانی در ۶۱ کشور جهان و ۱۸۰ میلیون انسان در معرض خطر فاسیولیازیس، ابعاد اهمیت فاسیولیازیس انسانی را بیان می‌دارد (۱) و این در حالی است که فاسیولیازیس اصولاً بیماری دامی است. در سیر تکاملی فاسیولا هپاتیکالیمنه ترونکاتولا و در سیر تکاملی فاسیولا ژیگانتیکارادیکس آریکولاریا (لیمنه ژدروزیانا) میزبان واسط است و بدیهی است انتقال بیماری وابستگی مستقیم با میزبان واسط دارد (۲).